

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neîncercate nu se
primesc.
Membrescrite nu se retrimit.
Insertiuni
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SURORI de ANUNȚURI:
la Viena la M. Dukas Nachf.,
Mas. Augenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
la Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învo-
ială. — **RECLAME** pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în săptămânal
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor.,
pe 3 luni 6 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe 6 luni 20 fr.,
pe 3 luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajiu
1. Pe un an 20 cor., pe 6 luni 10 cor.,
pe 3 luni 5 cor.
Ou dăruit acasă: Pe un an 24 cor.,
pe 6 luni 12 cor., pe 3 luni 6 cor.
Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 271.

Brașov, Luni-Marti 9 (22) Decembrie

1908.

O interpelațiune.

În comunicarea ce am primit-o din Cluj și am publicat-o în numărul trecut al foaiei noastre se zice:

... În ziua de 16 Decembrie n. s'au întrunit în număr de peste cinci-zeci de inși la Cluj, fruntași români ai comitatului, și în cea mai bună înțelegere au hotărât constituirea *clubului naționalist român*, pentru comitatul Cojocna și orașul Cluj, în cadrele și cu programul partidului naționalist regnicolar...

Două impresiuni am avut, când am citit aceasta împărtășire, una de bucurie, ce-o simțim întotdeauna când vedem în sânul Românilor o mișcare pornită cu bune intențiuni pe multiplele terene ale dezvoltării noastre naționale, și alta de surprisă și de nedumerire.

Am fost într-o surpriză văzând, că, după aproape un an de zile de stagnare a așanumitei „reorganizări”, încercate de clubul naționalist din camera ungară, se ivește acum, tocmai în Cluj, o inițiativă, ce are aparența de a sta în legătură cu acea „reorganizare”; am fost surprinși mai ales auzând pentru prima oară vorbindu-se la noi în Ardeal de un club român comitatens „naționalist” și de un „program al partidului naționalist regnicolar”. Ne-am întrebat apoi cu nedumerire, dacă calea aleasă în cazul de față de cei cincizeci de fruntași din orașul Cluj și comitat este bine aleasă și dacă, în împrejurările actuale dificile, ba foarte critice, ea poate fi priincioasă marilor noastre interese de solidaritate și de consolidare națională, ori nu?

După ce am socotit până acum și pe Români fruntași din comitatul Cojocnei ca aparținând partidului național român și ca aderenți ai programului nostru politic dela 1881, ne-am mai întrebat dacă dânsii consideră cumva și acest mod de constituire și organizare drept o continuare a luptei naționale din trecut, sau îl privesc nu numai ca o introducere a unui nou metod de luptă, ci deadreptul ca inaugurare a unui partid nou c'un program nou?

Poate că ne va da lămuriri în privința aceasta „programul de acțiune” care — cum ne spune comunicatul din Cluj — a rămas a se fixa în proxima ședință generală a clubului. Până atunci inclinăm mai mult a presupune, că la constituirea „clubului comitatens naționalist” nu s'a intenționat crearea unui partid nou; ba suntem aplecați a crede, că, dacă cei cincizeci de fruntași, cari au făcut constituirea, ar fi interpelați în privința aceasta, nu s'ar afla poate nici unul din ei, care s'ar admită că ar voi să părăsească partidul și programul național, ci vor zice probabil numai că împrejurările schimbate, după adoptarea tacticii de luptă a „activității”, aduc cu sine ca să se schimbe și modul de luptă, înlocuinduse programul partidului național cu programul partidului naționalist.

S'ar părea că nu e mare deose-

birea, ear, după ce și azi mai sunt încă în vigoare ordonanțele lui Hieronymi îndreptate în contra partidului nostru național, considerațiuni de oportunitate par a face și mai plausibilă constituirea „în cadrul și în programul partidului naționalist regnicolar”. Această este și rămâne însă nu numai o părere foarte înșelătoare a acelora, cari nu cunosc și nu și-au dat silința a cunoaște mai deaproape și mai temeinic rostul și fazele dezvoltării istorice a partidului nostru național, dar este o părere chiar lipsită de orice îndreptățire și temei, și aceasta din simpla cauză, că partidul nostru național există și va exista câtă vreme va fi viuă conștiința națională în sânul poporului nostru, ear un partid naționalist „regnicolar” pe cât știm noi nu există, nu mai cu samă în sânul nostru al Românilor. Noi am cunoscut și cunoaștem până azi numai un partid național român, care s'a constituit pe baza unui program național la 1881 și care, după propria mărturisire a deputaților noștri activiști, i-au ales pe aceștia pe baza aceluiasi program în dieta ungară. În dieta știm că deputații români au format împreună cu deputații slovaci și sârbi un club, pe care l'au numit club naționalist și că de atunci există un „club naționalist dietal”.

De aici încolo știm numai ceea ce am putut vedea și înțelege din atitudinea deputaților noștri activiști în parlament. Nu voim și nu este locul aici a ne da părerea asupra acestei atitudini. Constatăm numai două momente: Deputații români totdeauna au susținut, că în noua grupare a clubului naționalist dietal, deputații fiecărei naționalități și-au rezervat păstrarea intactă a programului lor național; ear față cu alegătorii lor și cu marele public român totdeauna au afirmat, că atitudinea lor n'ar prejudeca programul partidului nostru național.

Cum ajungem dar noi deodată în comitatul Clujului să ne constituim nu pe baza programului național recunoscut de toți Români, ci pe baza unui program, care nu ne este cunoscut?

Pe cât vedem din foile din Cluj, care au luat notă de constituirea clubului comitatens naționalist, la acea constituire a fost de față și d-l deputat Dr. Alesandru Vaida-Voevod. Îl rugăm deci în interesul cauzei naționale, precum și în interesul niziunțelor juste și admisibile pentru cauza generală a naționalităților, să ne lămurească, sau — ceea-ce ar fi și mai bine și și mai potrivit — să stăruie pe lângă președintele clubului și pe lângă club însuși, să ne dea o explicare cu privire la organizarea — căci la Cluj n'a mai fost vorba de reorganizare — a unui partid al clubului naționalist dietal în toată țara.

Din Reichsrathul austriac. După o debateră îndelungată camera austriacă a adoptat cu 232 voturi contra 139 proiectul de lege al autorizării cu privire la rapo-

Dr. Lueger despre legăturile comerciale cu România. Primarul Vienei Dr. Lueger, în cursul ședinței consiliului municipal, răspunzând unei interpelări cu privire la șanzele de votare ale proiectului de lege autorizând guvernul să tranșeze raporturile comerciale cu străinătatea, declară că atât dânsul cât și ceilalți trimiși ai orașului Viena în parlament au votat proiectul de lege. Tratatul de comerț cu Serbia, a zis Dr. Lueger, se bucură, este drept, de foarte puține simpatii la Viena, dar întru cât privește România, Dr. Lueger zice, că va depune toată influența sa pentru a se consolida legăturile de comerț cu această țară și pentru a se acorda astfel patriei austriace un puternic punct de sprijin în peninsula Balcanică.

Care a fost problema lui Andrassy la Viena.

Ziarele din Budapesta și Viena se ocupă toate de criza politică ce se pregătește în Ungaria și de problema ce se crede că a avut-o contele Andrassy mergând la Viena la expresia rugare a ministrului-președinte Wekerle. Despre aceasta problemă „Pester Lloyd” care are informațiuni de multe ori de mână întâi, primește dela Viena următoarele deslușiri: I-se spune că scopul călătoriei contelui Andrassy a fost înainte de toate de a raporta Coroanei asupra celor petrecute în timpul din urmă. A doua problemă a lui a fost de a urgita acele măsuri dela cari cabinetul așteaptă sanarea situațiunii în parlament. Acestea sunt așa numitele cestiuni ale armatei.

Se știe — zice numitul ziar — că cestiunea limbii de comandă a rămas după pactul dela 1906 să fie rezolvată mai târziu. Concesiunile așteptate în cestiunea limbii în armată pot fi căutate numai în cadrul regimentelor. Se va tracta deci numai de limba de comunicare cu soldații. Încă pe vremea cabinetului Fejervary, Andrassy s'a fi propus ca limba de comunicare cu soldații să fie cea maghiară la toate regimentele recrutate în Ungaria. Cei din fruntea armatei să fie de părere că această concesione se poate face fără ca să sufere interesele militare. Mai departe se tractează ca să fie introdusă limba maghiară pe toată linia în procedura penală militară. Aceasta iară nu ar da de dificultăți în cercurile militare. Ar rămânea dar numai afacerea steagurilor și emblemelor cari ar fi și mai ușor de rezolvat. Misiunea contelui Andrassy s'a fi fost de a aduce iarăși în curs aceste cestiuni și de a grăbi deciziunea cu privire la ele. N'a fost vorba acum în Viena nici de fuziune nici de cestiunea băncii — zice raportorul lui „P. Ll.” — ci de cestiunile militare și Andrassy va fi arătat Monarhului că dacă s'ar putea acum înainte de ultimul termen să se facă împăcarea militară, va fi foarte ușurată aplanarea cestiunii băncii precum și problema unei eventuale fuziuni la care e vorba de un nou partid, în care vor intra toți câți vor primi programul de acțiuni, și nu de o contopire a partidelor din coaliție.

Sâmbătă s'a publicat în Viena o importantă *comunicare oficială* asupra învoiei în cestiunile militare. Iată ce se zice în acest comunicat între altele: Dorințele naționale ale Ungurilor în privința militară le sunt cunoscute cercurilor competente de aproape doi ani și în aceste cercuri ele se consideră ca din punct de vedere militar realizabile deoarece comuniunea și unitatea armatei nu par atinse prin împlinirea lor.

Se mai constată în amintitul comunicat că ultima decisiune și încheierea învoiei militare poate să urmeze în curând având în vedere situațiunea interioară și exterioră.

Numita foaie mai vorbește apoi despre guvernul austriac care până acum n'a primit nici o împărtășire cu privire la învoiala militară deși se afirmă că de doi ani sunt cunoscute dorințele Ungurilor. Comunicatul amintit declară și în privința aceasta că guvernul austriac va fi înștiințat încă la timp despre decisiunile luate.

Foile ungurești au înregistrat cu cea mai mare atitudine cele ce s'au comunicat în „N. Fr. Presse” cu privire la bazele învoiei militare. Comentarele celor mai multe dintre organele independente nu sunt nefavorabile învoiei schitate și chiar și Hollo scrie în „Magyarország” că dacă învoiala militară se va realiza pe aceste baze, se va putea semna un progres însemnat din punctul de vedere al dreptului public ungar.

În cercurile informate din Viena se dă de asemenea mare atențiune lucrului și se măturisește că ultimele negocieri ale contelui Andrassy în Viena au adus cu sine o însemnată apropiere în cestiunile militare.

Deschiderea parlamentului turcesc.

Joi, precum am amintit, s'a deschis în mod solemn parlamentul turcesc. La oarele 11 jum. deputații și-au făcut intrarea, în număr de vreo 200, îmbrăcați în cea mai mare parte în gheroc și fes roșu. Se disting vreo 15 uniforme de ofițeri precum și turbanele albe ale celor 30 de ulemale venite să asiste la ceremonie. Numai trei arabi au apărut în burnusurile lor pitorești.

La 1 după amiază, 101 focuri de tun au fost trase din mai multe puncte ale capitalei și de pe la vase de război, vestind orașul despre deschiderea solemnă a Parlamentului. La sosirea Suveranului în fața Parlamentului, forțele militare au dat onorurile cuvenite și muzica a cântat imnul național. Ministrul a salutat pe Sultan, însoțindu-l până în Parlament. La intrarea Suveranului, toți cei de față s'au sculat în picioare, Suveranul a examinat un moment sala adunării, apoi liniștea stabilindu-se, primul secretar al Sultanului a dat cetire următorului *discurs al tronului*:

Domnilor senatori! Domnilor deputați!

În urma dificultăților întâmpinate în aplicarea constituției noastre, la urcarea noastră pe tron și în urma necesității arătate atunci de cătră înalții demnitari, camera deputaților a fost atunci închisă în mod provizoriu și aplicarea constituției suspendată până când populația a ajuns la gradul cerut de cultură prin propagarea instrucțiunii în popor.

Ne-am silit să înființăm școli în întreg imperiul și slavă Domnului, ținta noastră a fost atinsă. În urma răspândirii instrucțiunii publice, gradul de cultură din toate clasele societății s'a ridicat; atunci, în urma dorinței manifestate, și convins că va fi pentru binele imperiului, n'am stat la îndoială, dar am proclamat din nou constituțiunea, am ordonat alegeri noi, convocând mai pe urmă și camera deputaților. După această schimbare administrativă, am încredințat demnitatea de mare vizir Kiamil-Pașa; dar pe când conziliul nostru de miniștri, constituit sub președinția sa, lucra la organizarea noului regim, iată că *principelul Ferdinand al Bulgariei și valul din Rumelia orientală pentru un motiv oarecare a călcat fidelitatea jurată imperiului nostru și a proclamat independența Bulgariei*; mai pe urmă, Austro-Ungaria a comunicat sublimiei Porți și Puterilor hotărârea sa de a anexa Bosnia și Herțegovina, a cărora ocupație provizorie îi fusese încredințată prin tratatul dela Berlin. Aceste două evenimente, care violează drepturile noastre, ne-au cauzat o mare surprindere. Conziliul nostru mi-

nisterial a luat atunci dispozițiile trebuincioase spre a apăra drepturile imperiului.

Relațiunile noastre cu toate Puterile celelalte sunt dintre cele mai bune. Sperăm că cu ajutorul marilor Puteri pretine, chestiunile politice în curs vor fi regulate în mod amical.

O altă mare grijă este ca finanțele statului să fie bine regulate și ca echilibrul bugetar să fie stabil. Vom îngriji ca numărul școlarilor să fie sporit și ele să fie reorganizate spre o mai bună cultură. Armata de uscat și marina noastră vor fi de asemenea sporite și puse la înălțimea armamentului modern.

Sperăm că d-nii deputați se vor sili să studieze în mod serios toate proiectele de lege pregătite spre a da legi bine alcătuite, demne de a fi supuse aprobării senatului.

Urând fericirea și prosperitatea imperiului, deschidem astăzi parlamentul. Dorința noastră neclintită este de a vedea guvernul nostru respectând mereu Constituțiunea. (*Aplauze prelungite: Să trăiască Sultanul nostru!*)

Să dea Dumnezeu ca această cameră să lucreze în totdeauna pentru binele țării și ca întregul imperiu să fie fericit. (*Aplauze.*)

Sultanul și deputații au ascultat în picioare; apoi, Suveranul a spus că e fericit, de a fi venit în persoană să deschidă parlamentul și îi ură succes bun. Padișahul salută pe deputați după obiceiul țării; deputații salută pe Suveran la rândul lor, apoi Sultanul se retrage într'un salon de alături unde primi membrii clerului.

Bulgaria și discursul tronului turcesc. Din Sofia se anunță că pasagiul privitor la Bulgaria, din discursul tronului turcesc, a făcut în cercurile politice o impresie neplăcută. Mai ales a jignit șicana formalistică în titulatura dată Suveranului bulgar, de »gubernator general a Rumeliei orientale«, precum și apropierea causală dedusă în mod fals între anexiunea Bosniei și Hertegovinei și independența Bulgariei, vrând să arate prin aceasta și pe Bulgaria ca pe un copil neastâmpărat, care ar merita să fie pedepsit.

Cercurile guvernamentale nu iau însă aceasta în mod prea tragic. În tot cazul se așteaptă a se vedea ce atitudine va lua guvernul față de discursul tronului turcesc.

Ziarele primesc din Constantinopol știrea să reprezentantul diplomatic bulgar n'a fost invitat la solemnitatea deschiderii Parlamentului, și consideră aceasta ca o consecință a intervenției baronului Marschall, decanul corpului diplomatic din Constantinopol. Cercurile ministeriale din Sofia consideră aceasta cu multă liniște și declară, cu drept cuvânt, că în tot cazul nu mai există relații diplomatice normale, în urma rechemării lui Geschow.

Dăm loc astăzi unui alt articol ce-l primim ca ecou la articolul lui »Censor« publicat în nr. 260 al foaiei noastre. O facem din același motiv din care am dat loc și articolului dintâi, ca să se aducă lumină cât mai mare în chestiunea școalelor și în deosebi să se cunoască cât mai bine dorințele și părerile ce domnesc în sânul învățătorimei noastre în ce privește acțiunea pentru salvarea școalelor noastre confesionale. N'am intenționat și nu putem intenționa de a lovi sau a da ocaziune altora să loviască în autoritățile superioare bisericești-scolare. Nu putem deci să considerăm de îndreptățite imputările ce ni-le face »Telegraful Român« în numărul său cel mai nou. Ii vom dovedi la rândul nostru că dacă am avut în vedere binele și soarta școalelor, n'am uitat nici de respectul ce se datorește tuturor celor ce sunt puși în fruntea lor și în privința aceasta totdeauna am făcut rezervele noastre. Dar vor înțelege cei de pe lângă Conzistoriu, că nu poate omul, ori cât de imparțial și binevoitor ar fi, să arate care e oftul și durerea dascălimei noastre fără ca să lase pe cei ce vor să fie interpreții cugetării și sentimentelor ei să spună tot ce au pe inimă. Nu e vina noastră dacă acești dascăli sunt de părere că în mânia tuturor programelor și crede-

urilor publicate în »Tel. Rom.« în chestiunea școalelor confesionale, nu se face destul din partea cercurilor conducătoare pentru apărarea la timp și cu efect a existenței școalelor confesionale.

Situația învățătorilor noștri.

Mai rar o chestiune de interes național, care să agite cu atâta foc publicul românesc și în special lumea pedagogică, ca chestiunea existenței școalelor noastre confesionale. Discuțiuni infocate și frumos ticsuite pe hârtie, propuneri și sfaturi care de care mai salutare răsună în lung și 'n lat prin toate ziarele noastre. Vestele despre pășirea la fapte pentru mântuirea școalelor noastre confesionale însă sunt rare de tot și în timpul din urmă au încetat cu desăvârșire.

Din acestea reiese cât de puțin e numărul acelor chemați, cărora din convingere și nefățărită dragoste le zace la inimă binele școalei și starea învățătorilor noștri. E mult mai mare numărul acelor chemați, cari sau din necunoștință sau din oarecare interes ascuns sau chiar din răință nu-și sfarmă capul cu chestiunea școalelor.

Nu-i vorbă, că mulți stau în nelucrare, nefiind orientați în întreaga afacere. Neorientați sunt învățătorii, preoții, senatele școlare, protopopii, ba chiar și consistoarele noastre.

Causele acestor neorientări sunt arătate destul de clar în Nr. 260 al »Gaz. Transilvaniei« articolul cu titlul de sus de d-l Censor. Cele scrise de d-l Censor cu atâta claritate și francheță, denotă pe cunosătorul adânc al stărei școalelor și învățătorilor noștri în aceste timpuri furtunoase și de grea ispită pentru fiecare învățător român. Citez a afirma, că cele scrise de dânsul sunt convingerile și credințele neclintite ale întregii obști învățătoarești. Cei chemați a dirigia soarta școalelor și învățătorilor noștri, vor afla în cele scrise de d-l Censor, mărturisirea nejenată a tuturor învățătorilor nemulțumiți și sătui de tactica de »doi bani în trei pungici«.

Viitorul apropiat va dovedi, că nu va trece mult și 70—80% din școalele noastre vor fi îndrumate a cere ajutorul de stat, neputând întregi salariile învățătoarești din al lor propriu. Autoritățile școalelor noastre confesionale prea bine o știu aceasta, dar cu toate acestea întârzie a face pașii de lipsă pentru dobândirea mai de timpuriu a acelor ajutoare, prin ceea ce se produce o pierdere materială națională destul de însemnată, dacă vom considera că în conținutul acelor ajutoare în decurs de 2 ani, câți bani ar fi încurs în pungă românească.

Dar pierdere mult mai însemnată de cât aceasta formează împrejurarea că în sânul învățătorilor noștri tot mai mult se înrădăcinează convingerea, că ai noștri, conștii de greutatea lor materiale de neînvinș, trăgânează aranjarea chestiunii salarelor și acolo unde împrejurările o permit aceasta. Prin aceasta se produce o răceală în inima învățătorilor față de autoritățile bisericești școltore, cari nu arată destulă bunăvoință față de starea lor de nesuferit, și și ceea ce fac, fac mai mult siliți.

Cumcă în cauza delăturării acestor neajunsuri, înșiși învățătorii ar putea face ceva în o anchetă generală a învățătorilor, pe care o propune Censor, abia o cred.

Trecutul apropiat, cu fiasco de desăvârșit al anchetei învățătorilor de acum 2 ani, e o dovadă destul de tristă în privința asta.

Și asta nu doar că învățătorii întruniți în acea anchetă nu ar fi adus hotărâri destul de frumoase și atât de folositoare pentru școalele și învățătorii noștri, ci pentru că acele hotărâri au avut o soartă și rezolvare atât de mășteră.

Și prin aceasta se arată puțin respect, cu care învrednicesc consistoarele noastre nizuința spre bine a învățătorilor noștri.

Nu zic, că o anchetă cu o tântă bino stabilită și cu un program precis, nu ar fi un potrivit expedient, pentru sanarea multelor neajunsuri, dar cine ne garantează că aceasta ar avea o soartă mai bună ca cea precedentă?

Censor II.

Complicațiunile în Orient.

Boicotul nu mai vrea să contenească, ba în Varona, unde a sosit în 18 Decembrie o corabie a societății Lloyd, s'a întâmplat la transportul poștei austriace escese și bătăi. În urma aceasta ambasadorul Pallavicini a făcut serioase remonstrațiuni guvernului turcesc. De altfel guvernul turcesc a avisat pe valii din provincie să lucre pentru ca să înceteze boicotul.

Printul Muntenegrului a declarat unui redactor dela »Daily Mail«: Muntenegrul va păzi pacea până ce conferența va decide soarta lui. Dacă nu vom primi Spizza și dacă Bosnia și Hertegovina nu vor primi autonomie, noi trebuie să aducem marea jertfă a unui războiu, cu toate că avem așa puține prospecte de succes.

De mult e vorba ca ministrul de externe rusesc Isvolski să țină o vorbire, sau mai bine zis un expozeu, asupra situațiunei exterioare în Dumă. Acum s'a decis ca acest expozeu să-l facă Vinerea viitoare când se va desbata bugetul ministeriului de externe, vorbind despre politica exterioară a Rusiei. Mai înainte de a vorbi, ministrul Isvolski va comunica președintelui Dumei, Komiachof cuprinsul expozeului său. Aceasta o face pentru ca partidele Dumei să fie de cu vreme informate despre cuprinsul vorbirii ca să-și precizeze poziția față cu cele cuprinse în ea.

Scuștina muntenegreană a adresat Dumei o telegramă, în care constată dificultățile create dezvoltării pacifice a Muntenegrului prin anexarea Bosniei. Scuștina face urări ca Duma rusă să-și amintească de legăturile de sânge cari o leagă de Muntenegrul și s'o susție la ora primejdiei, aducând astfel folos intereselor întregii lumi slave. Depeșa aceasta a fost salutăată de Dumă cu călduroase ovațiuni.

Răspunsul Rusiei la nota austro-ungară a sosit la Viena Sâmbătă. Acest răspuns conține propunerea ca cele două cabinete să intre într'un schimb de păreri înainte de întrunirea conferenței europene și să se înțeleagă astfel încât conferența să n'aibă decât a înregistra înțelegerea deja stabilită. Acest răspuns și alte semne indică că Rusia ar vrea acum să nu se mai întrunească conferența internațională propusă de ea.

Guvernul austro-ungar a comandat la fabrici germane material pentru 1000 de tunuri, pentru că fabricile austro-ungare fiind supra-încărcate cu lucru, nu pot eze-cuta comenzile.

Adunarea district. din Matschva (Sârbia) a decis să doneze regimentului al șaselea cu reședința în localitate două tunuri cu toate accesoriile și munițiunile necesare.

Legea agrară în Dumă. »Agenția Westnik« află că Duma a continuat discuțiunea legii agrare. D-l Stolypin a pus în relief marea importanță a principiului individualității țăranelui; propășirea țăranelui este opriță de obsesiunea comunală; trebuie în măsura posibilului să se acorde țăranelui ca să dispună liber de pământul său și să fie liberat d-șt slavagiul la care e supus de comună. Oarecari îngrădiri vor trebui stabilite prin lege dar numai cu privire la pământ iar nu și la proprietarul tare și sănătos al pământului; pentru imbecili și degenerați vor trebui legi speciale, stabilind indivizibilitatea pământurilor. Ministrul anunță că până în prezent 3 milioane și jum. dejatine de pământ au devenit proprietăți individuale. Ministrul conchide zicând ca încrederea țărului în puterea țăranelui rus a rămas neștirbită.

STIRILE ZILEI.

— 8 Decembrie v.

Hramul bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brășovului s'a serbat și anul acesta cu mare pompă bisericească. Serviciul divin și parastasul întru memoria numeroșilor și marilor binefăcători ai bisericii a fost oficiat de preoții V. Voinea, Dr. V. Saftu și I. Prișcu, iar cântările liturgice și funebrale au fost executate în mod înălțător de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea d-lui prof. G. Dima. La serviciul divin și la parastas au participat numărul de parochieni, elevii școalelor secul-

dare și reprezentanții bisericii Sf. Adormiri din cetate. După încunjurarea bisericii în procesiune, s'a împărțit între parochieni colivă și colac.

Sistarea cercetărilor în afacerea atentatelor din Blaj. Procurorul din Alba-Iulia a sistat continuarea cercetărilor spre a afla pe indivizii, cari au aruncat în aer cu dinamită crucea și »Piatra Libertății« din Blaj pe motivul, că nu există nici un indiciu, care ar putea să ducă pe urma celor vinovați...

Conferințe publice. În seria conferințelor publice, ce s'au anunțat până la Crăciun, a patra conferință a ținut o părintele I. Prișcu Duminecă seara 20 Dec. n. în sala gimnaziului român din loc, vorbind despre »Coran«, biblia Mohamedanilor. După ce părintele Prișcu vorbește despre viața lui Mohamed, d-sa arată însemnătatea Coranului pentru Mohamedani citând părți din el și arătând punctele cardinale pe cari se bazează Coranul. Interesanta conferință a fost cu atențiune urmărită din partea publicului azistent, care a aplaudat și felicitat călduros pe conferențiar.

Prelegeri publice. Din însărcinarea comitetului despărțământului Brașov al »Asociațiunei« s'au ținut alaltăieri prelegeri publice în comunele: Stupini, Hăghic și Arpăc. În Stupini au preles membrii comitetului Dr. A. Bogdan și N. Furnică iar în comunele Hăghic și Arpăc d-nii prof. N. Bogdan și V. Negușiu. Prelegerile s'au ținut cu ajutorul Skiopticonului. În toate trei comunele a asistat la prelegeri o mulțime mare de popor, care a urmărit cu un deosebit interes expunerile prelegătorilor.

Pentru soldații noștri din Bosnia. Sâmbătă la amiazi s'a încheiat colecta inițiată în favorul soldaților noștri aflați în Bosnia, și în aceeași zi s'au expediat vic-tualile îmbrăcămintea și banii dăruți la locul destinațiunei. Din dare de samă ce ni se trimite din partea magistratului orașului Brașov rezultă că pe lângă haine și alimente s'a colectat în bani gata suma de 841 cor. 48 b., în care sumă este luat și venitul concertului de Vineri seara de 407 cor. 20 b.

Tuturor marimonioșilor donatori li-se exprimă pe aceasta cale cele mai profunde mulțumiri.

Agratiare. Ziarele maghiare aduc știrea că Maj. Sa Monarhul a agratiat pe d-l Teodor V. Făcăliu redactorul responsabil al »Telegrafului Român« și i-a ertat pedeapsa de 10 luni închisoare de stat, la care a fost condamnat de curtea cu jurați din Cluj.

Reuniunea femeilor române din Blaj cu ziua de 13 Dec. și-a început și în anul acesta Seratele literare — scrie »Unirea« — fiind de față un public numărös. Doara Elena Simțion a ținut o dizertație »Din datorințele femeiei« într'un limbaj ales, cu observații fine și potrivite; a fost ascultată cu viu interes. După dizertație a declamat d-șoara Valeria Pop, cu mult simț poezia de G. Coșbuc »Doina« — »sufletul românului«. De încheiere d-șoara C. Deac a cântat la pian »Rhapsodia Română« de A. Sequens. Aplauzele sgomotoase ce au urmat au fost dovada cea mai elocventă despre îndestulirea deosebită a publicului. La insistința celor de față d-șoara C. Deac a mai cântat secerând aplauze tot atât de furtunoase și sincere, ca și mai înainte. Publicul s'a depărțat îndestulit.

Reprezentanța orășenească va ținea Mercuri în 23 Decembrie n. 1908 în sala de sedințe din casa »Sfatului« la 3 oare p. m. o adunare generală. I. Sub prezidiul D-lui vice-comite. Ordinea zilei: Alegerea adjunctului forestier orășeneșc. II. Sub prezidiul primarului. Ordinea zilei: Nr. 21080—908. Raport și propunere în afacerea înființării instituțiunii de electricitate. I. Sen. —

Catastrofă minieră în Reșița. În baia din comuna Doman (lângă Reșița) s'a întâmplat în noaptea de 15 spre 16 Dec. a-prinderea gazului din baie, care a stins a-colo sub pământ viața alor 13 băieși, ce se aflau în ramificația »Almany«. Norocul că focul nu a pătruns și prin celelalte crânguri, că potopea pe toți cei 200 de băieși ce lucrau acolo. Intre cei 13 nenorociți sunt și 5 Români: George Ion, Ion Stau, Mihai Poienar, Octavian Gorga și Alesandru Dolău. În mormântarea victimelor s'a făcut Vineri. La înmormântare au luat parte toți lucrătorii și funcționarii minelor.

Rutenii și jubileul Papiei. Rutenii au organizat Vineri în Lemberg o serbare

cu prilejul jubileului papal. Intrarea în sală n'a fost permisă decât cu bilete. Bătrânii ruteni declaraseră de eri că vor turbura solemnitatea. În momentul când profesorul Sovstun deschise serbarea cu cuvintele »Trăiască papa!« se produse un mare zgomot și studenții adunați în mare număr înceară să pătrundă în sală. Poliția intervenind a operat 8 arestări. Studenții s'au dus apoi la internatul rutean, unde au spart ferestrele; elevii din internat, cari fuseseră siliți cu forța să cânte la serbare s'au asociat cu demonstranții.

Arestarea unor mari bande de criminali. Se anunță din Praga că în suburbiul Lieben, poliția a răușit să pună mâna pe o bandă de hoți bine organizată, care a făcut numeroase furturi și care în timpul din urmă a comis și mai multe crime. Un membru al bandei în vârstă de 18 ani, anume Joseph Müller, certându-se cu șeful bandei, și fiind amenințat cu moartea de acesta, a denunțat-o poliției. Ascunzătoarea bandei era într-o carieră de nisip, având numeroase galerii. Peștera aceasta era aranjată în mod foarte confortabil. În numeroasele odăi se aflau saltele de paie, oglinzi, dulapuri cu tot felul de mâncări și beuturi, în sticle și butoaie. Gospodăria era ținută de însăși sora denunțătorului Müller, o frumoasă fată de 16 ani, care a fost arestată. S'au găsit acolo sute de chei și instrumente de spargători și peste 200 lămpi de accetilenă. Afară de îngrijirea casei, au mai fost arestați 4 membri ai bandei. Șeful însă a reușit să fugă.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Duminecă în 13 Decembrie s'a inaugurat seria de conferințe pentru meseriași.

Patru baloane pentru armata germană. Ziarul »Standard« află din Berlin, că armata germană va fi în curând înzestrată cu patru baloane mari, a căror construcție e dirijată de Zeppelin în persoană. Se vor construi și docuri speciale pentru păstrarea baloanelor.

Contra pornografiei. Consilierul comunal Lautenberg din Viena, om foarte religios, a denunțat poliției faptul că cafenelele și hotelurile pun la dispoziția publicului ultimul număr din »Simplicissimus«, care publică nuduri. Poliția făcând anchetă a intentat proces mai multor proprietari de localuri publice.

O afacere scandalosă. Un ziar de seară publică știrea senzațională că institutul de hidroterapie pentru femei, din Budapesta a fost închis. S'a stabilit că proprietarul institutului Cosmitzer, organiza orgii cu femeile ce se căutau la el. Afară de aceasta Cosmitzer mai rata pe pacienți. Între altele se povestește, că ar fi fost atacată bătrâna soție a generalului Szabo, care a încetat din viață apoi din cauza spaimii prin care, a trecut. Cosmitzer e cunoscut ca »baron« titlu ce și l'a însușit fără nici un drept.

Sebeșul-mare (tract. Clujului) Dec. a. c.

Cursuri de analfabeți și șezători literare. Ziua de 30 Nov. v. este o zi memorabilă pentru comuna noastră Sebeșul-mare, tractul Clujului. În ziua aceasta preotul Aurel Muntean la Sf. biserică înaintea unui public numeros a rostit o vorbire entusiasmă în legătură cu memoria marelui apostol al regenerării noastre bisericești Arhiepiscopul și Metropolitul Andrei baron de Șaguna. A arătat în termeni elogiși activitatea acestui bărbat providențial pentru autonomia bisericii noastre și pentru luminarea poporului nostru. Între altele a zis: »Icoana activității acestui Moise al neamului nostru ar trebui să fie păstrată cu sfințenie în inima fiecărui Român, servind de îndemn și model oricărei lucrări puse în serviciul binelui comun«.

A mai arătat părintele, că cea mai bună prăznuire a memoriei marelui bărbat e, ca preotul împreună cu învățătorul încă în ziua aceasta să înceapă din nou ținerea șezătorilor literare pentru redescoperirea tineretului, iar pentru analfabeți (de cari din peste 2000 suflete sunt vre-o 1200) să se țină niște cursuri în decursul iernei, învățându-i cetitul și scrisul.

Cuvântul trup s'a făcut. După amiazi preotul cu învățătorul Iosif Costea s'au luat prii sat îndemnând tineretul și poporul să se adune în cele 2 centre fixate, unde după un plan unitar se va începe laudabila lucrare întru redescoperirea și luminarea neamului nostru. Mulți poporeni se mirau de cele ce li-se spuneau, dar întruindu-ne unii într'un centru sub conducerea pâr. A. Muntean, iar alții în celălalt centru sub conducerea învăț. I. Costea,

ne-am umplut de bucurie de cele ce ni-s'a spus, mulțumind lui D-zeu că ne-a învrednicit cu astfel de conducători, cari voesc binele și propășirea neamului nostru.

Un participant.

Drama d-lui Delavrancea.

Revista politică ilustr. »Reforma« vorbind despre drama »Stefan cel Mare«, cea mai nouă lucrare a d-lui Delavrancea scrie:

Piesa marelui nostru scriitor cuprinde ultimii doi ani din viața lui Stefan.

Intors din războiul din Pocuția, marele Domn suferă iarăși de rana dela picior, redeschisă și care reclamă cea mai dureroasă operație de pe vremuri: să fie arsă cu fierul roșu. Operația se face. Ștefan-Vodă o îndură cu un curaj stoic. Dar Domnitorul se vede pierind și adună pe boieri pentru a proclama domn pe fiul său Bogdan. Face asta fiindcă unii din boieri ar preferi lui Bogdan pe Ștefan. Crezându-l pe Ștefan sfârșit, acei din urmă cutează să-și afirme pe față preferința. Ștefan cel Mare revoltat, găsește puterea sa, se ridică de pe patul de suferință să ucidă cu mâna sa pe boierii răsvrațiți.

Nu pretindem a fi făcut aci un rezumat al întregii acțiuni; am schițat numai caracterul episodic al dramei, care nu se va putea reprezenta decât pe la sfârșitul lui Ianuarie viitor.

Iar în cele ce urmează resumăm imparțial impresiunile celor cari au asistat la cetirea piesei, și cari au plecat entusiasmați.

Nu atât de lucrarea dramatică; foarte mult însă de operă literară. Căci dacă sunt unele divergențe de păreri din primul punct de vedere, din cel de al doilea este o unanimitate cucerită.

Ca alcătuire teatrală, unii zic că piesa d-lui Delavrancea n'ar fi destul de tare; se simte că autorul n'a prea fost stăpân pe meșteșugul scenic în însăilarea acțiunii. E o părere... Dar ca valoare literară, și toți spun asta, va fi un cap de operă al literaturii românești.

— »Nu s'a scris până azi la noi ceva asemănător. Este o grandioasă epopee scrisă cu o măiestrie incomparabilă. Delavrancea a făcut din Ștefan cel Mare un erou shakespearian. E din Shakespeare în această operă, de cel mai nobil și sguduitor avânt, de cea mai superbă poezie epică.«

...Cei cari vorbesc astfel nu sunt amici politici ai ilustrului orator... Sunt cei cari au fost față acasă la d-l Pompiliu Eliad când d-l Delavrancea a cetit piesa... Cece noi înregistrăm ca simpli cronicari.

O familie întreagă asfixiată de gazul aerian.

Brașov. 20 Dec. n. 1908.

O îngrezoare catastrofă, căreia a căzut victimă o întreagă familie de muncitori harnici și cinștiți, s'a întâmplat Vineri spre Sâmbătă noaptea în locuința suterană din casa cu un etagiu a proprietarului Beldi din str. Cimitirului 10 a. În locuința suterană a acestui edificiu, constătoare din două odăi, locuia cizmarul ungur Nagy Gabor cu soția lui Ana născută Kozma și cu fetița lor în etate de 5 ani, Eszter. Catastrofa, întâmplată din cauza pătrunderii gazului aerian în locuința familiei Nagy, în urma căruii întreaga familie a fost asfixiată, s'a descoperit deabia a doua zi pe la prânz. O servitoare, care venise pentru repararea unor ghetete la locuința cizmarului Nagy, găsind ușa locuinței încuiată și după ce a bătut de mai multe ori în ușă, s'a uitat prin fereastra ușei în interiorul locuinței, pentru a se convinge dacă cumva locuitorii sunt sau nu acasă. Spre surprinderea ei observă zăcând în pat nemîșcată și cu gura deschisă pe fetița Eszter. Bătând din nou la ușă și văzând că nu se mișcă nimeni, servitoarea a alarmat pe locuitorii casei. Cari presimțind o nenorocire, au avizat imediat poliția. Prezentându-se un comisar de poliție și deschizându-se cu forța ușa, polițiștii și vecinii, cari se strânseseră în curtea casei, au fost loviți în față de mirosul penetrant al gazului aerian, care eșia din locuința nenorocitei familii. În același moment observară zăcând în mijlocul odăii încețati în brațe și fără viață pe cizmarul Nagy și soția sa, iar în pat zăcea nemîșcată fetița.

Medicul sosit la fața locului a constatat moartea celor trei victime, pricinuită de asfixiere prin pătrunderea în casă a gazului aerian. Pe față și mâinile soției cizmarului s'au constatat răni și zgărie-turi, provenite din mușcătură. Se crede, că între soții Nagy, trezindu-se din somn,

buimăciți de respirarea gazului otrăvitor, a avut loc o luptă nebună pentru a-și mântui viața, o apariție de altfel obicinuită între cei, cari stau să moară asfixiați. După constatarea celor întâmplare, cadavrele au fost transportate în casa rece a spitalului.

Despre cauzele acestei grozave catastrofe, cari încă nu sunt deplin constatate, ne-am putut culege următoarele informațiuni. Gazul aerian nu este introdus în edificiul din Strada Cimitirului, este însă condus prin țevi pentru luminarea străzii. În urma cercetărilor făcute de experți la fața locului, s'a constatat că țevile așezate în strada Prundului în fața caselor Simai și Avriganu au crepături, prin cari evaporând gazul a pătruns probabil în țevile, prin cari se scurge apa murdară din casele din strada cimitirului. Se crede că gazul aerian, ajungând prin țevile aceste până în fața casei d-lui Str. Cimitirului 10 a, și-a făcut drum prin pământul și zidul casei și a pătruns noaptea în cantități mari în locuința familiei Nagy.

Regretele pentru nenorocita familie, care s'a bucurat de o bună reputație la toți vecinii, sunt unanime. Mare este însă și consternarea locuitorilor, a căror viață este espusă atât de ușor unor astfel de catastrofe. Este cererea generală și îndreptățită, ca cei cari sunt responsabili pentru sănătatea și viața locuitorilor orașului, să ancheteze cu toată severitatea cazul și să ia măsuri întinse pentru evitarea în viitor a unor astfel de nenorociri grozave.

Bibliografie.

»Anuarul băncilor române pe 1909«. Anul X. Redactor: Constantin Popp, Sibiu. Tiparul tipografiei archidiecezane 1908.

Acest »Anuar« binecunoscut și apreciat în cercurile băncilor noastre a apărut în zilele acestea cu un cuprins mai bogat ca în anii trecuți. Se extinde pe 12 coale tipar, din cari coala primă cu obicinuita parte calendaristică, iar 11 coale ocupă șematismul așezămintelor noastre financiare-comerciale. Coala primă conține pe lângă calendar încă următoarele notițe folosite: mărimea normală a bancnotelor; termenul ultim pentru re-cumpărarea și retragerea din circulație a notelor de stat și a bancnotelor vechi în valuta austriacă; timbre de documente; chei pentru calcularea intereselor; fracțiunile comune mai obicinuie transformate în fracțiuni decimale; tragerile la sorți a losurilor; compoziția de timbru a registrelor comerciale (cu exemplu); scala de timbre (I, II și III); tarif pentru telegrame; tarifa poștală și monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține în 3 părți institutele noastre financiare: societăți pe acții și însoțiri și societățile noastre comerciale, în număr de 164, indicându-se la fiecare: firma în toate limbile înregistrate, anul fondării, capitalul soc., prețul acțiunilor, termenul de prescripție al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, foile oficiale, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilantul și contul profit și pierdere pe 1907; în fine distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special este rezervat »Solidarității« și altor instituții de natură economică-financiară parte deja înființate, parte sub înființare și înregistrare, după cari urmează »Bilanțul general și Contul Profit și Pierdere general pe 1907.«

La finele »Anuarului« este aclesă o »Tabelă statistică« conținând datele a 147 așezăminte financiare.

Prețul »Anuarului« este legat în pânză elegantă cor. 3+20 fl. porto; comanda se primește la administrația »Revistei Economice« în Sibiu-Nagyszeben.

St. O. Iosif. »Zorile« Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

»P. Ispirescu« Povestirile unchiușului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinesul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșou Boccegiul«, »Clevetici«, »Sandu Napoia«, »Surugiul«, »Ion Păpușariul«, »Cucoana Chiriță«, »Barbu Lăntaru«, »Paraponisul«, »Kera Nastasia«, »Eaimana«, »Gură-Cască«, »Tan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Scara măței«, »Craiu nou«, »Harță Răzășul«, »Ramășagul«, »Peatra din casă«, »Nunta țărânească«, »Chiriță la Iași«, »Chiriță în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

Varietăți.

Contra zgomotului stradelor în America Lupta contra larmei zgomotoase pe stradele orașelor mari e dusă acum în întreaga America cu o energie neînduplecată și s'a ajuns iute la succese surprinzătoare. Planul a fost conceput într'un cartier muncitoresc din Filadelfia, căci muncitorii, cari se întorceau dela lucru din fabricile învecinate, asurzii de fluieratul prelung al locomotivelor, de huruitul trenurilor fără de număr, de zgomotul enervant al carelor încărcate, — nu mai puteau avea nici un ceas de odihnă, de liniște, de repaos. Și în scurt timp se dezvoltă chiar în acest cartier o adevărată epidemie de boli nervoase. În oraș s'au stabilit anumite »zone de liniște« în care flece zgomot fără rost este aspru pedepsit. Orașul New York a adoptat fără întârziere noua idee, și prin ordonanțe polițienești opri locomotivele și vapoarele să facă uz de fluierături și semnaluri zgomotoase. Radicalismul american însă nu se mulțumește numai cu jumătăți de măsură, și astăzi vedem cum locatarii din New York au de plătit amenzi mari când posedă vre-un fonograf, cătel sau papagal ce nu convine vecinilor lor.

Exemplul dat de New York și Filadelfia a avut imediat răsunet în toate orașele mici și mari ale Statelor-Unite. La Buffalo și Detroit pot fi auzite conducătorii de locomotive, cari lasă ca mașinile lor să fluere. Și capitala Statelor-Unite Washington, nu rămâne în urmă. Vânzătorilor de ziare li-s'a oprit să strige marfa lor, și să anunțe cu glas tare nouele ediții de ziare între orele 10 seara și 6 dimineața. În orașul Boston s'au fixat anume ceasuri precum și anumite cartiere unde bietul flașnetar să-și poată exercita melodioasa-i profesiune. S'a ales chiar o comisiune specială care să cerceteze aceste instrumente ale artiștilor și cele prea vechi, cu sunet răgușit să fie scoase din uz. Dela orele 6 seara și până la 6 dimineața lătratul cânilor și miorlăitul pisicilor e aspru interzis. Și cetățenii Bostonului cată chiar cu multă stăruință să se conforme acestor dispoziții. Clopotele bisericilor pot suna numai după orele 6 dim., iar în saatele învecinate e oprit a se descărca revolvere și puști.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 21 Decembrie. În cercurile politice se afirmă că poziția baronului Aehrenthal este foarte zdruncinată. Indată ce se va limpezi situația actuală, baronul Aehrenthal se va retrage dela postul său.

Londra, 21 Decembrie. — Pressa engleză duce o campanie aprinsă în contra lui Iswolski. Anglia vede cu ochi răi împăcarea dintre Austria și Rusia. Prin aceasta Anglia se declară în contra menținerii păcii.

Constantinopol, 21 Dec. Comisiunile parlamentare și-au început lucrările. Se asigură din anturagiul marelui Vizir, că după constituțiunea Camerei, dânsul va face o expunere a politicii externe și interne și dacă va primi un vot de încredere va rămânea să funcționeze înainte.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

Respirația Dumitale

este cu mult mai ușoară după folosirea celei dintâi dosă a Emulsiunii Scott, și aceasta ușurință va crește în fiecare zi.

Aceasta este experiența a multor mii în decurs de 32 ani.

Veritabilă numai cu marca — peșcarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Emulsiunea Scott

potențiază în mod surprinzător puterile trupului. Apetitul și somnul revine și mistuirea se îmbunătățește. (1)

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani.

Se capătă în toate farmaciile.

„Călimdarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călimdarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călimdarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călimdar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți, dela țara până la Iruntășii dela oraș, eu frățescă dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călimdar de care nimănuiua până acumă încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

În partea întâia a „Călimdarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poșta, telegraf, la taxele pentru timbre, competențe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vielor. Ingrășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o rânduială anuită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre alegerea și pregătirea seminței, de A. Boldor. Animale folositoare și stricătoare plugăritului și grădăritului, (I. Georgescu). Economia și seceta, (I. Georgescu). Povește.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Vulture, (de I. Rodina). Florile dalbe, (colindă, de V. Alexandri). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Grivița). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poesii populare. (Constantin Manu. învăt.). Anecdote și glume: Pân' mi-a esit părul prin căciulă... Dada toși a murit... De-ahăla... Luați-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful eel mare și răzbușarea femeiei. Mătușă dela stână. Multe și de toate. Sfaturi dela bucatăriei pentru femeile econome.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând pe neuitații Metropoliți Iosif Sterea Șulău și Andreiu br. de Șaguna, pe Smeon Bărnăuș și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călimdarul Plugarului costă 40 bani (filieri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Din partea vicecomitetului comit. Brassó.

Nr. 12803—1908.

Concurs.

Subsemnatul vicecomite prin această scrisoare concurs la un post de oficial de clasa III-a devenit vacant la orașul Brassó, și provoc pe toți

aceia, cari doresc a obține acest post ași înainta petițiunile subscrisului vicecomite cel mai târziu până în 20 Ianuarie 1909.

La petițiuni trebuiesc anexate următoarele documente:

- a) Atestat școlar;
- b) Atestat de botez;
- c) Atestat de moralitate;
- d) Documentele militare, cari le posed.

Mai departe au a documenta concurenții, că posed limba germană în scris și verbal, și limba maghiară și română cel puțin verbal.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1200 coroane salar fundamental;

300 coroane bani pentru quartir precum și quinqueniile prescrise în Statutul de organizațiune al orașului Brassó.

Totodată notez, că oficialului ales, în sensul Statutului orașenesc deja amintit, nu i este permis a avea și oareșcare ocupațiune privată.

Brassó, în 16 Dec. 1908.

Jekelius m. p.,
vicecomite.

1—2.

Nr. 91/1908.

Publicațiune.

În conformitate cu concluzul subsemnatei Eforii școlare dela 26 Iunie 1908 Nr. 91 să publică licitațiune minuendă pentru darea în lucrare a 10 ferestrii la aripa dreaptă a fațadei dinspre groaveri, a gimnaziului român gr. or. din loc.

Prețul de strigare pentru aceste ferestrii dimpreună cu așezatul lor e K 900.—.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 14 (27) Decembrie 1908, la 10 oare a. m. în cancelaria Eforiei școlare.

Licitanții vor depune înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 10% din prețul de strigare.

Oferte în scris să primesc până Sâmbătă, în 13 (26) Decembrie a. c. la 12 oare a. m. și acestea încă au să fie provăzute cu vadiul de 10%.

Informațiuni să pot lua în cancelaria Eforiei școlare, în fie-care zi de lucru, în oarele de birou: dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m.

Brașov, 1/14 Decembrie 1908.

Eforia școlărilor centrale
gr. or. rom. Brașov.

439,2—3).

Caut 3 calfe de branja manufacturei

cari vorbesc perfect limba română, maghiară și germană. Cei cu scrisoare frumoasă sunt preferiți.

Traian Streza,
comerciant în Făgăraș.

(440 2—3)

Schimbare de local.

Aducând mulțumirile noastre On. musterii din oraș și imprevăzute pentru încrederea ce ni-a arătat în decurs de 22 de ani — aducem la cunoștința On. public, spre a evita erori — că am mutat prăvălia din Strada Mihael-Weiss Nr. 23 și am aranjat-o în localul din nou zidit Strada Mihael-Weiss Nr. 26, colțul Târgul Florilor un bogat asortiment de ciasornice, obiecte d'aur și argint.

Rugându-ne și de aci încolo de o cercetare număroasă semnăm cu

toată stima

J. Both & Müller.

(441,1—3.)

CLOSET TRANSILVANIA care nu înghiață și stă liber.

În casa din Șirul Inului 31—33 este instalat într-o căsuță simplă de scânduri de 4 săptămâni closetul, care nu înghiață, invenția D-lui Eugeniu Precup, și se poate vedea de cei ce se interesează.

În timpul din urmă când a fost foarte frig, n'a înghețat de loc. Aceasta este dovada cea mai bună, că nu înghiață.

Domnii proprietari de case, cari se interesează și specialiștii sunt poftiți a se convinge de funcțiunea ireproșabilă a acestui closet (dela 2—5 oare p. m.).

Detailuri în aceeași casă, coridorul al doilea la stânga.

(437,2—4.)

„CRISTÁLY“

fabrică de spălat și curățit în mod chemic, Kolozsvár.

Spală și caldă albituri femeiești și pentru bărbați cu ajutorul mașinelor tehnice moderne, foarte frumos curând și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Primește pentru curățit în mod chemic vestimente femeiești și bărbătești, materi de mătase, țesături și obiecte de lux etc.

Reprezentanță în Brașov la

„HOTELUL GRAND“

Strada Neagră Nr. 62, (Fekete-utca). — Telefon 92, unde se primesc obiectele pe lângă revers, și în cel mai scurt timp se reînapoiază. Tot acolo se capătă și registrul prețurilor.

(431,4—10.)

Pachetarea și expedarea gratuite.

Cruce séu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86937.

Nu e crucea lu Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteii, tîuituri de ureche, bătaie de inimă, sgărçiri de inimă, asmă, auful greu, sgărçiri de stomac, lipsa poftii de mîncare, reoasă la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefusec cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit, fiind ne folositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat și cercetat. Deja înființarea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndecsebi.

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morbuși, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centra și locul de vîndare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

MARE vînzare de Crăciun! Prețuri de ocazie!

Despărțământul pentru Dame:

Balton scurt de postav, de iarnă K 16—
Balton scurt de postav, de iarnă „ 20—
Balton cu plus presat „ 25—
Balton cu plus de mătase „ 45—
Balton cu blană „ 60—
Mantale de teatru „ 40—
Costume „ 26—
Roche singurate „ 10—
Baltoane de copii „ 12—
Mantale de copii „ 10—
Bluze de flanelă „ 4—
Buse de etiefa „ 1—
Capote de flanelă „ 12—
Boa colier „ 5—

Despărțământul pt. bărbați:

Costume de Chevio și Camgarn K 21—
Baltoane de iarnă „ 22—
Baltoane de iarnă scurte „ 16—
Baltoane ulster „ 20—
Costum fin „ 15—
Balton de iarnă fin „ 16—
Costum de copii „ 7—
Balton de iarnă de copii „ 10—
Bunde pentru oraș „ 80—
Bunde de voiaj „ 50—
Balton scurt blană „ 26—
Pantaloni de bărbați „ 6—
Pantaloni de băieți „ 450—
Pantaloni de copii „ 350—

Magazinul de haine J. ASCHER
Brașov, Târgu Inului Nr. 26.

Prețuri fixe.

437 2—10.

Telefon 339.